СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 275. Джерзи Сити, Н. Дж., пятниця, 26. листопада, 1926. VOL. XXXIV. No. 275. Jersey City, N. J., Friday, November 26. 1926. THREE CENTS.

ОГОЛОШЕННЄ МЕКСИКАНСЬКИХ І АМЕРИКАНСЬКИХ НОТ РОСКРИВАЄ КРИТИЧНЕ НАПРУЖЕННЄ

НАПРУЖЕННЄ МОЖЕ ПОКІНЧИТИСЯ ЗІРВАННЕМ ВІДНОСИН КОЛО 1. СІЧНЯ, 1927.

ВАШИНГТОН, 23. листопада. — Американський уряд подав до публичного відома виміну нот межи Злученими Державами а Мексиком у справі американських прав до нафтових теренів у Мексику.

Складається та кореспонденція з 4 нот, а саме 2 нот мексиканського уряду та 2 нот американського уряду. Кореспонденція роскриває до краю напружене відношення межи обома урядами. З них видно, ще межи обома урядами може легко дійти до повного зірвання відносин. Таке зірванне легко може наступити коло 1. січня слідуючого року. Лишень крок зі сторони Мексика може запобігти зірванню.

ТРИ КОПАЛЬНЯНІ ВИБУХИ.

ЛЕТБРИДЖ, Алберта, Канада, 23. листопада. — Нині рано вибух газ у копальні в Мекґилеврей Крік, що лежить милю від сьої місцевости. Пожар, що повстав у копальні по вибуху, не давав ратувати людий, захоплених вибухом. Згинуло відай десять робітників.

НАПА, Каліфорнія, 23. листопада. — В старій копальні живого срібла в Корона, 45 миль звідсілля, вибух магазин динаміту Від вибуху згинуло 2 робітників.

СПРИНҐФИЛД, Илинойс, 23. листопада. — В копальні Б. вуглевого підприємства Ситизенс Ковл Ко. наступив підземний вибух. У копальні було тоді 151 робітників. Всі вони втекли з виїмком 50-літного Вилиема Канингтема.

ПРОТЕСТ ПРОТИ РУМУНСЬКОГО УРЯДУ НА ПЕРЕДОДНІ ВІДІЗДУ КОРОЛЕВОЇ З АМЕРИКИ.

НЮ ЙОРК, 23. листопада. — Румунська королева Марія відізджає з Америки невідклично в середу на кораблі Беренґарія.

Поліція не допустила нині до демонстрації проти румунської королевої. Демонстрацію сю плянував так званий „межинародний робітничий оборонний комітет". Він видав летючки, в яких закидується румунському урядови гнобленне робітників і селян. „В краю королевої Марії панує терор. Її руки опосочені кервою робітників і селян. Під своїм гарним одіннем вона носить одіння ката свого народа". Летючки закидають далі королевій, що в Румунії вязниться селян тоді, як королівський двір бавиться ростратними оргіями.

Летючка має заголовок: Королева Марія з Колцофанесті, а Колцофанесті має бути румунська місцевість, у якій румунські салдати, відступаючи з поля бою, мали попасти на дику оргію румунських офіцирів, у якій мала брати участь королівська родина.

Поліція слідить за авторами летючки, але досі їх не відкрила.

РОСПРАВА ПРОТИ МІНІСТРА ФОЛА.

ВАШИНГТОН, 23. листопада. — На нинішній росправі проти бувшого міністра внутрішних справ Фола й нафтового підприємця Догені адвокати обох сторін предложили справу присяжним суддям. Урядовий адвокат заявив, що всі контракти уряду з нафтовими підприємцями за наєм нафтових теренів були вислідом обманьства.

РОСПРАВА ЗА ВБИЙСТВО ДРА ГОЛА.

СОМЕРВИЛ, Ню Джерзі, 23. листопада. — Як свідок у власній обороні виступав нині Вилі Стівенс, брат пані Гол, жени вбитого пастора. Свідок, якого звичайно представляли як несповна розуму, здивував суд ясними відповідями. Він заявив, що його не було між людьми, які були на місци проступку в час злочину, та що він росплакався, почувши про смерть свого шваґра, д-ра Гола. Прокураторія підчас кросеґзамінації не могла добути з нього ніякої суперечности.

Три знатоки відтисків пальців зізнали відтак, що відтиски пальців на візитовій карточці, найденій на місци злочину, не були зроблені Вилі Стівенсоном. Один знаток заявив, що відтиски можна пофалшувати.

Стан пані Ґибсон, головного свідка прокураторії, є критичний. Лікарі джерзісітського шпиталя, де вона лежить, кажуть, що вона не може потягнути довше як місяць.

СМЕРТЬ ДИТИНИ В ОГНИ.

НЮ ЙОРК, 23. листопада. — В пожарі 4-поверхового дому на Ді Калб Евеню в Бруклині огонь відтяв відворот родині з 5 душ. Четверо з них пожарники потрафили вратувати з тяжкими попеченнями на тілі, але 6-літна дівчина родини погибла в огни.

З ТИСЯЧІ ДОЛЯРІВ ЗА КНИЖКУ ЖИВОГО АВТОРА.

НЮ ЙОРК, 23. листопада. — На ліцитації рідких видань книжок купив один купець один примірник першого видання книжки „Скулбой Лірикс", написаної англійським письменником Р. Киплинґом, і заплатив за нього 3,350 долярів.

ТРОЦЬКОГО ДАЛІ УСУВАЮТЬ ВІД ВПЛИВІВ.

МОСКВА, 22. листопада. — Троцького далі усувають від влади. Тепер усунено його від наукового і технічного департаменту, який був приділений до Найвищої Економічної Ради. Залишається за ним тільки одна посада: остає він головою комісії для уділювання концесій.

ХАРАКТЕРИСТИЧНЕ ЯВИЩЕ.

Російський журнал „Жізнь Іскутства" падькає над упадком естетичного рівня публики в С. Р. С. Р. Він стверджує, що публика не хоче ніяких ідейних пєс, ні поважніших драматичних творів, а пропадає за опереткою. Така еволюція смаку не повинна нікого дивувати; вона зовсім природна. Коли публику годують на протязі довшого часу систематично і насильно т. зв. „ідейною" літературою, фабрикованою на замовлення і з доручення влади, себто инакше кажучи: свідомо тенденційною, публика попадає хутко у протилежний екстрем і бажає літератури „безідейної", себто бездумчивої.

ВЕСЕЛИЙ КОРОЛЬ.

Веселий король — це еспанський. Всі змови на його життя не відбирають йому гумору і він більше сидить у Парижі, як у своїй столиці, де його заступають диктатори і „революціонери. Але при цьому всьому він має ще поважні нахили. Іде за прикладом инших „коронованих голов", які прецінь чимсь займаються. Старі французські королі залюбки плекали квіти, годували худобу або дріб, а Вільгельм II. рубав дрова. Анґлійський король — загорілий філятеліст, італійський збирає старі гроші, бельгійський цікавиться механікою і великий прихильник автомобілевого спорту. Наслідник анґлійського престола любить грати ролю залізничого машиніста, а бувш. болгарський цар — керманича кораблем. Найоригінальнійший з них — король Альфонс. Він збирає всякого рода зброю і смертоносне знаряддя, спрямоване проти нього. Відомо, що еспанського короля так люблять, що все організують змову на його життя. Коли він дізнався минулого року, що в Парижі відкрили змову на його життя і при ревізії змовників найшли новий тип револьвера, він негайно звернувся з проханням до паризької поліції, щоби вона прислала йому цей револьвер для його колекції. Кожний раз, коли в Парижі кидали на нього бомбу, він завсіди брав відломки з неї на спомин. Він мусить вірити, що доля призначила йому таку ролю, яку він добросердно прийняв. Бо його збірка починається діточою пляшинкою, з якої хотіли його отруїти, коли ще був немовлятем. Є там також кістяк коня, який згинув підчас атентату в Мадриді в 1906 р., коли Альфонс вертався із шлюбу. А може еспанські громадяне, знаючи пристрасть свого короля, навмисне збогачують його колекцію щораз то новими смертоносними причандалами?

ЗІ СПОРТУ.

„ЧОРНА РУКА" ЗАВИСЛА НАД ГАРКАВЕНКОМ.

6,000 народу прибуло минулого понеділка да Армори Гол в Ню Йорку, щоби приглянутися боротьбі нашого славного земляка Гаркавенка з польським силачом Владком Збишком. Прибуло рівнож і дуже богато Ураїнців з Ню Йорку і околиці.

Та всіх їх огорнуло велике розчарованнє, коли від імени атлетичної комісії заявили публиці, що Гаркавенко був в гардеробі, але десь зник. Ніхто не знав, що сталося з Гаркавенком. Менаджер Гаркавенка Пфефер бігав по всіх усюдах, до готелю, до мешканя Гаркавенка, але нігде його не було. Телефонували на поліцію і до шпиталів, бо думали, що приключився якийсь нещасливий припадок, але ніхто не давав ніякої відповіди.

Публиці заповіли, що змагання з Збишком не відбудуться, та що витязем признається Владка Збишка по тій причині, що Гаркавенко не явився.

Публика була тим страшенно обурена і домагалася звороту грошей, бо всі инші боротьби були цілком неінтересні, а до того загально додумувалися в тій справі чогось неясного. Вже на самім початку здивувало всіх присутних, чому атлетичний клюб вложив в програму додатковий файт, який не був заповідженим. А далі всі дивувалися, чому боротьба з Бишком має бути ограничена до 1. години, а не до остаточної побіди, як це було зі всіми змогами досі.

Ніхто не знав, що сталося і на тім розійшлися всі домів, обурені і знеохочені. Та сегодня прибув до нашої редакції сам п. Гаркавенко враз зі своїм менаджером Пфефером і розповіли нам про те, що сталося.

Ото Гаркавенко як звичайно прийшов в свій час до гардероби і піддався оглядинам лікарським. Всьо було в порядку. Гаркавенко не спішився розбиратися, бо ще був час. Ходив і балакав собі з менаджером то другими. В тім приступає до него якийсь Поляк і каже, що його просять якісь знайомі з Шикаґа, які хотіли б його побачити. Гаркавенко вийшов на двір і стрінув там двох людей, яких не пізнавав, а які говорили по польськи та заявили, що знають його з Шикаґа і хотіли б з ним познайомитися. Поговорили кілька слів, а потім один з них виймає папіроски і трактує Гаркавенка. Гаркавенко взяв папіроску і закурив. Потягнув яких два рази і сейчас йому потемніло в очах. Він стратив притомність. А коли прийшов до себе, лежав на лавці в Сентрал Парку. Була година друга по півночи. Около години третої вернув він до хати, де ждав на него менаджер Пфефер.

Все те донесено поліції, яка робить в тій справі доходження.

В тім випадку бачимо без сумніву якусь темну руку, яка вже нераз усувала з поля боротьби непожаданих конкурентів. Та сама рука заважилася тепер і на Гаркавенка, добачуючи в нім аспіранта на чемпіонат в Америці.

Щасте, що тим разом вийшов наш земляк хоч з життем. Бо того самого року застрілили в той спосіб в Шикаґо знаменитого борця і боксера Едди Едерсона, а минувшого року забили знова в Ню Йорку славного боксера-нігра Сік.

Гаркавенкови не виплачено рівнож його належитости, яка виносить 12½% з цілого збору.

Українці повинні пильно слідити за тим випадком і рішучо не брати участи в тих змаганнях, які відбуваються в Армори Гол, аж доки не вияснить ся та справа, яка нас як Українців особливо обходить, бо тут ходить о особу, яка є правдивим, щирим Українцем і яка вже здобула собі симпатію всіх любителів змагань, бо коли тільки Гаркавенко появлявся на естраді, всі витали його грімкими оплесками. Бо він не тільки добрий, але й культурний борець.

СТОРОЖІ ЛАДУ І БЕЗПЕКИ.

„Роботнік" подає ширший опис нападу відділу поліції у Сільцях, повіт Барановичі, на ґраді, що межувала з лісом гр. Юндзіла. 10 поліцаїв разом з графським гайовим били хлопців прикладами рушниць і одного з них застрілили. Пострілений хлопець зізнав перед смертю, що командант поліційної станиці в Добромишлі, Щепанський світив йому раніше електричною ліхтаркою в очі, а потім почав на нього стріляти. Поліція здерла з трупа убрання і лишила мерця непохованим. Щепанський, лякаючись пімсти обуреного населення, втік.

ПОШАНА ПОМЕРШИХ.

Парижський трибунал 1-ої інстанції розглядав цими днями рідку скаргу. Месіє Жак Пальміе домагається від префекта поліції 100,000 фр. відшкодовання за затрачення тлінних останків своєї... свекрухи. Ця дама вмерла ще в 1918 р. і її тіло, згідно з її заповітом, спалили. У цвинтарних книжках не вписали точно її прізвища і після якогось часу урну з порохом небіжки знищили. Пальміе не може погодитись з такою матеріяльною та моральною втратою і означив її на 100,000 фр. Його боронить один з найбільших адвокатів Франції Анрі Робер.

ЗІНОВЄВА УСУВАЮТЬ З ЧЕРВОНОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ

МОСКВА, 23. листопада. — На семім пленарнім засіданню Комуністичного Інтернаціоалу обговорено справу усунення Зіновєва з головства. Фактично усунено його вже ще в жовтни, а тепер полагоджувано справу формально. Зіновєв вніс свою письменну резиґнацію, яку прочитано. Резиґнацію принято одноголосно. Наслідника Зіновєва ще не вибрано, але буде ним певно Бухарін.

Конференція Інтернаціоналу вислала привітне письмо анґлійським вуглекопам і до хінських революціонерів, а рівнож заапелювала до світового робітництва в справі Сакка і Ванцетті, що їх засуджено в стейті Месечусетс на смерть.

ІМПЕРІЯЛЬНА КОНФЕРЕНЦІЯ ЗАКІНЧИЛАСЯ.

ЛОНДОН, 23. листопада. — По пятьох тижнях нарад закінчено сегодня імперіяльну конференцію. Коли послідна конференція мала характер більш економічний то теперішна буде мати епохальнє значіннє з політичного боку. Вона змінила характер британської держави переміняючи її в федерацію рівних собі, автономних держав, злучених собою особою короля.

Всі учасники нарад переконані, що така зміна задоволить всі домінії та вийде британській імперії як цілости тільки на добре.

БЕРЕНЖЕ ЗРЕЗИҐНУВАВ.

ПАРИЖ, 23. листопада. — Рада міністрів запрононувала сенаторови Беренже поворот до Вашинґтону на дальших 6 місяців в ціли продовжування пертрактацій в справі довгів. Беренже відповів, що він цеї пропозиції прийняти не може і з посту резиґнує.

Беренже тої думки, що він не має прихильників ні в Вашинґтоні ні в самім французькім кабінеті, бо вважає Поанкаре ворогом тої розвязки французько-американських довгів, до якої він довів в Вашинґтоні, а яка не може дочекатися ратифікації французького парляменту.

На місце Беренже прийде якийсь досвідчений, старий дипльомат, мабуть французький амбасадор до Токіо або Атен.

ЖІНКА-АДВОКАТ СТРІЛЯЄ З ЗАВЕДЕНОЇ ЛЮБОВИ.

ПАРИЖ, 23. листопада. — Джуліет Ґубле, 22-літна, гарна жінка, яку припущено тому три місяці до адвокатури, убрана в адвокатську тоґу спішила на судову росправу. Ставувши перед суддями в історичній палаті справедливости вийняла револьвер і пострілила себе смертельно. Коли відзискала трохи притомність в шпитали, заявила, що зробила те з розпуки, бо залюбилася на смерть в однім з адвокатів, але без взаїмности. Ціла траґедія наступила в суді так несподівано, що як кажуть зворушила навіть незрушимих суддів, які ніколи не дають себе вивести з рівноваги. І вони зірвалися з крісел і побігли ратувати нещасну жертву.

ПОБОЮЮТЬСЯ НАЇЗДУ ФАШИСТІВ НА ФРАНЦІЮ.

ПАРИЖ, 23. листопада. — Вздовж французько-італійської границі на Рівієрі панує велике занепокоєнне. Надіються наїзду фашистів. По тій причині спроваджено з Марсилії дві бриґади жандармерії. Прибуття жандармів ще більше заалярмувало населенне.

На границі неспокій, а Бріянд виголошує знова в парляменті промову, що Франція є в повній згоді з Анґлією, Німеччиною, а рівнож з Італією.

ЗАПЕРЕЧУЮТЬ, ЩОБИ УРЯД МАВ ВПЛИВ НА ЧАСОПИС.

БЕРЛІН, 23. листопада. — Сензаційне вияснення Штреземана, що уряд є на 76% власником часописи „Альґемайне Цайтунґ" зістало опрокинене зарядом часописи, який тому заперечив та подав, що він нічим не звязаний з урядом. Часопис тільки делікатно поминув те, що одержує від уряду закордонних справ місячну допомогу в квоті 100,000 марок.

„МОНА ЛІЗА" ТАКИ ПРАВДИВА.

ПАРИЖ, 23. листопада. — Зачинають вже по трохи втихати поголоски, що славний образ Леонарда Да Вінчі „Мона Ліза", який знаходиться в музею в Люврі, не є оригінальний, а тільки добре виготовлена копія. Поголоску ту звязали з крадежею того образу, яку пополнено ще перед війною. Твердили, що віднайдена „Мона Ліза" не є та, яку вкрадено, а тільки копія. Оригінал має бути захований в пивниці адмірала Фату.

ХТО ТЕПЕР КУПУЄ ТВОРИ ШТУКИ.

ЛОНДОН, 23. листопада. — На ліцитацію галерії образів лорда Мичелґема зїхалися купці з цілого світа. Колекція образів мала коштувати Мичелґема $5,000,000.

В першім дни продано на $780,000. Звичайні купці не могли докупитися. Якісь невідомі люде давали казочні ціни. Виглядало, що гроші не мають для них ніякого значіння та що вони завзялися за всяку ціну закупити виставлені на продаж твори штуки. Виявилося, що тими людьми були заступники якогось богатого індійського князя а рівнож відпоручники парижських і американських міліонерів.

За пару фамілійних ваз заплачено $18,000, за один ґобелін $95,000.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$7.00	На рік	$7.00
Six months	$3.75	На пів року	$3.75
Three months	$2.00	На три місяці	$2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$5.00	На пів року	$5.00
Three months	$2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

КОМУНІСТИЧНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ В АМЕРИЦІ

Минувшого вівтірка робітники кравецького жіночого промислу в Ню Йорку голосуванням постановили закінчити один з найзавзятійших страйків сього промислу. Страйк сей тревав 19 тижнів, захопив 40,000 робітниць і робітників та коштував їх міліони долярів.

Угода на верха виглядає на робітничу побіду, бо вони виграли дві години з робітничого тижня та означили найнизчу робітничу заплату. Однак се лишень на зовні виглядає на побіду. В сути річи вплив робітничої організації на умови праці в даному промислі став менчий, як він був до страйку. Значить, побіду віднесено лишень на папері. В дійсности страйк, тяжкий і коштовний, робітники програли.

В газетах Ню Йорку розвелася по закінченню страйку дискусія над страйковою угодою. Типові капіталістичні газети не мали слів похвали для сеї угоди. Другі зовсім не крили програної робітників. Цікаве поясненне робітничої програної подає нюйорський тижневик „Де Ню Републик", ліберальний орган, який вважає своїм обовязком заступатися за комуністами, коли вважає, що вони впали жертвою переслідування або брехні. Власне голос сеї газети важний тому, бо він скидає всю вину за програну робітничої юнії жіночих кравців на „вертільну роботу" американських комуністів.

Обзнакомлена добре з відносинами серед юній, ся газета показує, що шайка комуністичних агітаторів учепилася юнії жіночих кравців, щоб добути собі в ній владу та зробити юнію полем досвідів для своїх улюблених теорій. Мало коли мав подібний експеримент такі страшні наслідки для робітників, як отсей експеримент комуністичних горлачів в кравцями. Хоча комуністи залюбки хваляться своїм аскетичним поводженнем у страйку, вони ростративали гроші юнії, продовжували страйк не лишень безпотрібно, але навіть проти інтересу робітників, покористувалися весь час демагогічними кличами й перекручуваннями, які страйкарам приносили лише шкоду. Комуністичним агітаторам ходило через цілий час о свої улюблені теорії, о словні побіди, о вузкі й неважні політичні цілі, і для осягнення сих малих цілий вони ризикували одинокою важною ціллю, якою є добути для робітників краще життє та більший вплив на промисел, в якім вони працюють.

МОЖНА УДАВАТИ БОГАТОГО, ЗНАТНОГО, ВЕСЕЛОГО, — АЛЕ НЕ МОЖНА УДАВАТИ РОЗУМНОГО.

ЖИТТЯ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ

(З розмов члена редакції „Тризуба" зі свіжим іміґрантом з Великої України).

Що-до загального стану села, то воно живе не зле. Характерно, що через брак купованого краму селяне повернули не лише до домашнього виробу, але й до старосвіцького строю. Керсетки й чумарки виживають кофточки і піджаки. Селяне не мало заживають горілки, як самогонної так і „казьонної". Понавчались гнати її і з збіжжя, і з гарбузів, і з буряка... Виразний поділ села на старих і молодих. Два табори дихають ріжним духом. Иншого поділу не помітно. Село виявляє немалу активність.

Що-до міст, то вони вже очуняли і пообстроювались. Київ виглядає, як і до війни. Скрізь добрий порядок. Відбудовано міст на Дніпрі. Ходять трамваї і автобуси, що їх попривозили з Німеччини. Старі памятники здебільшого поскидані. Залишились Св. Володимир з хрестом і Б. Хмельницький. На місці памятника Олександрові II в кінці Хрещатика будують памятник Шевченкові. Має бути великий із міді, по проєкту, ухваленому після конкурса. Гроші зібрані українським громадянством. Уряд досі не дав нічого. Київ, як і инші міста, має характер український, дуже виразний.

Економічний стан кращає в цілім краю. Поділ землі дав в ріжних місцях неоднакову пайку на душу. Так, на Полтавщині припало по 2 дес., на Київщині по 1¼, а на Поділлі лише по ¾ дес. Сімдесять відсотків селянства задоволені із свого становища. Тим часом переселенчий рух не зупиняється. Багато людей іде на Херсонщину, а також на Схід. Рух Жидів на землю значний і дратує селян. Всі знають, що він підтримується на американські гроші. Часом, як Жиди так і незаможники, віддають землю на обробіток з половини. Розвивається гуртова робота, купують спільно машини і на тому мають велику вигоду. Сильно дошкуляють податки і „ножниці". Селяне дуже ремствують за здирства, і державні урядовці мусять вислуховувати великі докори та бачити загальне обурення. Селянин більше не мовчить. Голосно говорить, що українські гроші йдуть на Московщину, тим часом, як в краю бракує шкіл то-що. Ціни на збіжжя не вищі за довоєнні. Тимчасом крам дорожчий в десятеро. До заведення Неп-у розвинулась була сильно спекуляція. Наш оповідач, що тоді мешкав на провінції, був „перший спекулянт" на округу. Наші люде так наловчились, що їм не страшна тепер конкуренція ні кацапів ні Жидів. Пізніще спекулянти пішли в кооперацію і там добре повели справу. Кооперація відобрала заробітки і нашому бесідникові. Але він не схотів іти в кооперацію, бо рвався до міста. Є на Україні банки, але все державні. Є багачі, але комуністичні. Бувші торговці спекулюють і досі.

Культурне українське життя в Київі і поза Київом сильно розбуджене і захопило широкі народні маси. Опера в Київі поперемінно в українській і російській мовах, в одному-ж і тому театрі, але трупи ріжні. Є й українська драма — Солоцовський театр — комедія. Особливий успіх мають співочі капелі. Концерти відбуваються в Купецькому зібранні. Оповідач був на „І. Гус". Не можна було втриматись від сліз. Полтавський диригент, Верховинець, приїздить із своїм хором, виконує прості селянські пісні і робить величезні збори. Але не він один, що має успіх. На Хрещатику знаходиться великий дім, в якім міститься Драматична школа під орудою Старицької-Черняхівської. Дуже поважна це установа і користається пошаною загалу. Заньковецька й досі не зійшла зі сцени. Чути про велику і корисну працю Академії Наук і Грушевського, якого большевики дуже цінять. Поруч з цими культурними установами велику культурну місію справляє Софіївський Собор, якого комуністи звуть українським театром. В нім править митрополит Василь Липківський, або як каже оповідач „Василь". Він тішиться великою і зворушливою повагою всіх. Старий, престарий, він ледви ходить і то при чужій тільки допомозі. Живе при самім соборі. Все, що може і дістає, віддає на церковні справи. А видатки українських церков великі (Соф. Собор платить на рік 400 карб. податку). В Андріївському Соборі правив Чехівський. Колись він провадив диспути з рос. професорами (Іванов то-що), але заборонили. Михайлівський монастир в руках української живої церкви; Володимирівський — тримають Росіяне. Але люду в цім останнім буває обмаль. Печерська лавра була колись в українських руках, але через великі податки (700 карб.) мусіли її зріктися. Нині в ній „славяне", але навряд чи витримають. Найбільші податки покладаються, звичайно, на українські церкви. Але байдуже. Народу в них завжди повно. Ідуть туди і віруючі і невіруючі, комуністи і реакціонери, Москалі і Жиди. Більш тиснуть релігію, — дужче до неї горнеться народ. Крім служби Божої в Софії відбуваються о 5 годині духовні концерти. Перед кожною піснею, псалмом чи колядкою, хтось пояснює її зміст. Релігійна тема переплітається з національною. Церква українська по словам оповідача, є місцем обеднання, духового спочинку, спонука до національного піднесення. В ній робляться збори грошей на памятник Шевченкові, на виплату податків, на благодійні і національні справи. На селі українська церква завоювала симпатії насамперед молоді. Старі здебільшого хотіли триматися славянської. Тому, якийсь час, було дві служби: ранішня і пізніща. Але завдяки своїй численності, відданості, а рівно своїм співом, молодь зробила так, що українська Служба Божа стала приваблювати і старих. Кінець кінцем мало не скрізь залишилась сама українська служба. Театр на селі дуже поширений і глибоко захоплює маси. Оповідач сам грав і бачив, як дядьки плакали, ніби діти над долею дієвих осіб.

(Конець буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ.

ХТО ВЛАСТИВО ДОМАГАЄТЬСЯ САТИСФАКЦІЇ ЗА ОБРАЗУ ГОНОРУ: ПРОВИДІННЄ ЧИ ЕПИСКОП?

Читаю собі протокол з річного засідання Обеднання, а в нім і про перепросини епикопа Богачевського. Читаю і думаю: що це за ова комедія? Люде зіхалися на наради над важними справами, а тут торочать їм голови якимись перепросинами. Представники Провидіння кажуть, що епископ образився, а він покровитель Провидіння, тому Обеднанне повинно направити ту соблазь, якої воно допустилося, коли в своїм комунікаті відважилося посміти вимінити особу еп. Богачевського і замітити, що він не тільки, що не допомагає нашому народному життю в Америці, але навпаки ще розбиває те, що ми з трудом будували.

Не знаю, як другі дивилися на ту дискусію, яка розвинулася по тій причині на засіданню Обеднання, але у нас в Ню Йорку то дуже люде нею зацікавилися. А найбільше, всіх здивувало те, що ухвала, щоби перейти над перепросинами епископа до дневного порядку, перейшла одноголосно. Що це за чудо, думали ми. Як то може бути? Прецінь на засіданню були урядники Провидіння, які домагалися тих перепросин. Чиж би вони рівнож голосували самі проти себе і були за тим, щоби над тими перепросинами перейти до дневного порядку? Бо на таке воно виходить, коли ухвала перейшла одноголосно. Щось мені було неясне. Але беру „Америку" в руки і читаю справозданне з піврічного засідання головної управи Провидіння, а в нім і про ті перепросини. Беру газету і вичитую, що внесенне в справі перепросин не було поставлене урядником Провидіння, а тільки о. Антоном Лотовичем, що не належить до уряду Провидіння, а є тільки мужем довіря епископського ординаряту, себто епископа Богачевського. Його то висилає епископ на кожде засіданнє Провидіння, щоби нотував, що там урядники говорять та що роблять та щоби доносив про те епископови. Вправді на тім самім засіданню радний з Джерзи Сіти гром. Піддубчишин здобувся на відвагу та заквестіонував трошки особу заступника епископа з того зглядy, що вона потягає за собою кошти з боку організації. Але о. Ортинський як предсідатель заявив, що такої дискусії не можна розводити, бо вона виглядає „за звернення впрост проти особи владики, або його делегата", тому треба перейти над нею до дневного порядку. Це й сталося і делегат епископа міг тепер свобідно вибивати своє пятно далі. І дійсно вибив, бо саме о. Антін Лотович поставив ту резолюцію, що домагається сатисфакції для епископа від Обеднання, а від д-ра Мишуги направлення соблазни, перепросин і відклику напастей. Якої соблазни, яких напастей, про те о. Лотович не згадує. Бож згадувати про те, чого нема, річ не легка. Тому о. Лотович ставить резолюцію як делегат епископа, резолюцію, яка переходить, як говориться в протоколі Провидіння, одноголосно.

Ну, і вийдіть тут, добрі люде, з тої саламахи. Резолюція делегата епископа на засіданню Провидіння переходить на засіданню Провидіння одноголосно, а на засіданню Обеднання ту саму резолюцію одноголосно відкидають. Відкидають, хоч на засіданню Обеднання були як урядники Обеднання між иншими рівнож і ті самі люде, що були й на засіданню Провидіння.

Виходить, що щось тут не до ладу. Одно для мене одначе ясне, а це те, що перепросин епископа домагався о. Лотович, який не є урядником Провидіння, але як делегат епископа, а друге, що самі урядники Провидіння на засіданню Обеднання, де вже не було о. Лотовича, голосували за тим, щоби епископа не перепрошувати.

Іван Семиріс,
з Ню Йорку.

ОЛЕКСІЙ К. ТОЛСТОЙ.

КНЯЗЬ СЕРЕБРЯНИЙ

(Повість з часів царя Івана Грізного).

(38)

— А ось і горло! — сказав Перстінь. — Аджеж з далека подумаєш Бог зна що; а вони таке горлом виробляють.

Сумні звуки перепліталися з веселими: в них відбивалась дика велич кочуючого племени, і гульня табунів, і богатирські напади, і переходи народів з краю в край, і туга по незвісній первістній вітчині.

— Князю, — сказав Перстінь, — мабуть близько табор; за тим пригірком і огні, бачу, буде видно. Позволь, я пійду, розгляну, що і як; для мене се діло звичайне, досить я їх бачив на Волзі; а ти би тимчасом хлопцям дав відітхнути та розглянутись.

— Іди з Богом, — сказав князь, і Перстінь зіскочив з коня і щез в темряві.

Розбійники поправились, оглянули збрую і сіли на землю, не зміняючи боєвого порядку. Глубока мовчанка панувала в шайці. Всі розуміли важність справи і конечність безоглядного послуху. Тимчасом звуки чебузги лились по давному, місяць і звізди освічували поле, скрізь було тихо і урочисто, і лиш в ряди-годи легкий подув вітру колисав травою.

Минуло з пів години; Перстінь не вертався. Князь зачав уже нетерпеливитись, коли се на три кроки від него піднявся з трави чоловік. Микита Романович вхопив за шаблю.

— Помалу, князю, се я! — промовив Перстінь, усміхаючись. Ось так саме я підсунувся до Татар: все розглянув; тепер знаю їх табор, незгірше свого куреня. Коли позволиш, князю, я возьму з десять хлопців, спуджу табун, та перелякаю Татарву; а ти тимчасом, коли зважиш, удар на них з двох боків, та з добрим криком, то, нехай я буду Татарин, коли ми їх половини не виріжемо! Се я кажу тільки на початок, бо тепер ніч; а зійде сонце, то вже тобі приказувати, князю, а нам тільки слухати!

Серебряний знав проворність і досвід Перстеня, і позволив йому робити, що хоче.

— Хлопці, — сказав Перстінь розбійникам, — посварились ми трохи, та треба все забувати! Чи є між вами десять люда, що хотять іти зі мною до неприятельського обозу?

— Вибирай, кого знаєш, — відповіли розбійники, — ми всі готові.

— Спасибі-ж вам, діти, а коли вже ви мене слухаєте, то я беру от котрих: ходи сюда Піддубний, і ти Хлопку, і ти Жовно, і ти Лісників, і ви Решето, і Степко, і Михань і Шестопер, і Ковало і Саранча! А ти куди лізеш, Митьку? Тебе я не кликав; лишайся з князем, ти до нашого діла неспосібний. Знимайте, діти, шаблі, з ними повзти не гарно; буде з нас і ножів. Тільки, серденька, геть слухати мого слова, без мене ані на крок! Пристали до охотників, так уже, що прикажу, то й робити, інакше зле з непослушним буде!

— Добре, добре, — відповіли вибрані Перстенем: — як скажеш, так і зробимо! Вже коли пішли на святе іло, не бійсь, не полаємось.

— Бачиш, князю, он-той горбок? — продовжав атаман. — Як дійдете до него, будете бачити їх огні. А моя рада — чекати вам в тім місци, поки не вчуєте мого крику. А як сполошу табун та роздасться виск і крик, так вам і кидатись на нехристів; а їм дітись нігде, бо коней вже не буде; з одного боку ми, а з другого ріка з болотом.

Князь обіцяв зробити все після розпорядку Перстеня.

Тимчасом атаман з десятьма смільчаками пішли на звук чебузги, і небавом щезли в траві. Не один подумав би, що вони тут-же й притаїлись; але бистре око могло би було зауважити колисанне трави, незалежне від вітру і не в тім, що він, напрямку.

За пів години Перстінь і його товариші були вже близько татарських кибіток.

Лежучи в тростнику, Перстінь підняв голову.

Кроків на пятьдесять перед ним горів стос і освічував кількох Башкирців, що сиділи навколо з заложеними під себе ногами. Дехто був в сорокатім жупані, дехто в кожусі, а инший в підранім кафтані з верблюда. Табун з кількох тисячей коней, повіречих сторожи Башкирців, пасся неодалік збитою купою. Другі стоси, о сто кроків дальше, освічували незлічимі кибітки.

Не дуже доглядали Башкирці свій табун. Пройшли вони від Волги до самої Рязани без найменьшого опору: знали, що московські війска розпущені і не сподівалися неприятеля; а від вовків, думали вони, охоронимся чебузгою та горлом. І чотири з них, оперши о верхні зуби кінці довгих лубових дудок і набравши в широкі груди, скілько могли, воздуху, дули, перебираючи пальцями, поки ставало духу. Другі потягали за ними горлом, і огонь освічував їх буцматі лиця, посинівші з натуги.

Кілька мінут Перстінь любувався сею картиною, думаючи собі: чи кинутись йому зараз з ножем на Башкирців і, не давши їм опямятатись, вирізати їх всіх що до одного? чи перше розпудити коні, а потім уже зачинати різати?

І одно і друге манило його. „Бач, який табун, думав він, сперши дух; коли сполошити його уміло, то він з горяча всі їх кибітки поломить; такого нажене страху, що вони своїх не пізнають. Алеж бо й сі вражі діти гарно позір мають, дуже гарно! Можна до них на два кроки близько підповзти!"

І не схотілось атаманови зречися кровавого пиру над Башкирцями.

— Решето, — шепнув він притаївшомуся біля него товаришеви: — що, у тебе в горлі не хрипить? Зможеш гукнути?

— А ти-ж що? — відповів потихоньки Решето.

— Та якось трохи захрип.

— Нехай, я гукну. Хиба вже пора?

— Пожди, рано. Заповзи-но он з відти як найблизше до табуна; повзи, поки не вчують тебе коні; а лиш тільки зачнуть ухами стригти, ти й гукни, та як найстрашнійше, та й жени їх прямо на кибітки!

Решето кивнув головою і щез в тростнику.

— Ну, братці, — шепнув Перстінь до остальних товаришів: — повзіть за мною на нехристів, тільки глядіть осторожно. Бачите, їх всего люда двайцять, а нас девять; на кождого з вас буде по два, а я на себе беру чотирьох. Як почуєте, що Решето гукнув, так всі разом і загукати, та прямо на них! Чи готові?

— Готові! — відповіли шипотом розбійники.

Атаман відітхнув, поправився і зачав по тихоньки виймати з-за пояса довгий свій ніж.

XXV.

Побратимство.

Коли все се ділялося коло татарського табору, Серебряний, пів версти відси, ждав нетерпеливо умовленого знаку.

— Князю, — сказав йому Максим, що держався його цілий час, — не довго нам чекати, швидко зачнеться битва; як зійде сонечко, то вже богато з нас не стане, а мені-б хотілось попросити тебе...

— О що, Максиме Григорієвичу?

— Справа не трудна, та не знаю, як тобі сказати, совістно мені...

— Говори, Максиме Григорієвичу, аби тільки мож було сповнити!

— Ось бачиш, князю, скажу тобі всю правду. Я втік із Слободи потайно, против волі батька, без відома матери. Не зміг я служити в опричниках; так сумно стало, що хоть з моста та в воду! А я, бач, бояриме, одинець у батька-матери, брата в мене ніколи не було. Від Покрови поступило мені на девятьнайцятий рік, а чи повіриш, що доси ні з ким було заговорити доброго слова. Живу між ними один однісінький, нема в мене товариша, всі чужі. Кождий тілько й думає, як би другого втопити, щоби самому дохопитися чести. Що день — то муки та смерть. З церкви майже не виходять, а нищать нарід гірш станичників. Їм коби тільки як найбільше грошей та дібр, а там нехай і затопить світ! Як ні грізний цар, аджеж і він иноді слухає правди; але в них хоть би в одного повернувся язик правду вимовити! Всі йому тільки потакують та обслугують! Чи повіриш, князю, що скоро тільки побачив я тебе, так на серци в мене повеселіло, немов рідного подибав! Ще й не знав я, хто ти такий, а вже полюбив тебе, бо й дивишся ти не так, як вони, і говориш інакше. От Годунов може й ліпший від других, а все таки не те, що ти. Дививсь я на тебе, як ти без збруї супротив медведя стояв; як Басманов, після отроєння того боярина і тобі чашу з вином приніс; як тебе на смерть вели; як ти з станичниками сегодня говорив. Так мене й тягло к тобі, так би й кинувсь я тобі на шию! Не дивуйся, князю, з моєї глупої бесіди, — додав Максим, потупивши очи, — я не набиваюся тобі з панибратством; знаю, хто ти, а хто я; алеж що мені діяти, коли не можу слів здержати; самі рвуться на верх, само серце так і рвеся до тебе!

— Максиме Григорієвичу, — сказав Серебряний, і кріпко стиснув його за руку, — і я тебе полюбив, як брата рідного!

— Спасибі, князю, спасибі тобі! А коли вже на те пійшло, то позволь мені заразом висказати, що в мене на душі. Ти, я бачу, не гордиш мною. Позволь же мені, князю, тепер перед битвою по стародавному християнському звичаю, побрататися з тобою! Ось і вся моя просьба; не гнівайся за неї князю. Колиб я знав напевне, що доведеться нам ще довгий час пожити разом, я не просив би тебе; я тямив би, що тобі неялося бути моїм названим братом; але тепер...

— Годі гнівити Бога, Максиме Григорієвичу! — перебив його Серебряний: — чим ти мені не брат? Знаю, що мій рід чеснійший від твого, але се справа инша, а тут, перед Татарами, в чистім поли, ми рівні, Максиме Григорієвичу; та скрізь ми рівні, де стоїмо перед Богом, а не перед людьми. Побратайможся, Максиме Григорієвичу!

І князь зняв з себе грубий хрест, на узористім золотім ланцуху і подав Максимови.

Максим також зняв з шиї хрест, простий, мідяний, на шовковім шнурку, поцілував його і перехрестився.

— Возьми його, Микито Романовичу; ним благословила мене мати, коли ще ми були бідними людьми, не ввійшли ще в честь у Івана Василевича. Бережи його, він мені найдорожший.

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Концерт Першого Листопада.

Вечером 7. листопада відбувся в гали Народного Дому святочний концерт свята проголошення державности Західної Української Народної Републики.

Такі прекрасні концерти, як цей рідко коли доводиться чути. В нас у Народнім Домі він був таким у перше. Правда, стіни нашого Народного Дому чули вже не один раз прекрасні концерти, але останній концерт це був шедевр. Такому успіхови концерту прислужилися, як солісти співаки так і хор.

Пан М. Зазуляк надзвичайно художньо й задушевно виконав всі свої пісні. Особливо знаменито випало виконання ним свого музичного твору „Отче Наш" в супроводі скрипки та фортепяна. Милий прекрасний голос пана Зазуляка та його власна інтерпретація кожної пісні до глибини душі захоплювали слухачів і викликали в них безконечні оплески. Мило, любо й радісно слухати такий прекрасний, художній спів, але разом з тим і тяжко, коли пригадуєш, що це співає хвора людина, людина якої життя вже догоряє. Яким великим артистом бувби він, якби йому повний розцвіт сил? Клята недоля кожного нашого артиста, що служить всією душею розцвітови нашої національної штуки, особливо тяжко відбилася на п. М. Зазуляку.

Другим солістом була пані Н. Шміт. В Народнім Домі на концерті ми вже чуємо її другий раз. Прекрасно виконала всі свої пісні. Дала їм гарне, художнє музикальне оброблення й гарну, сердечну інтерпретацію. Має вона прекрасний сильний голос. Ліпшою критикою були ті гучні оплески, якими вкрито кожну пісню п. Шміт.

Третім солістом був п. І. Стешенко. Нам довелося почути його вперше. Жаль було слухати, як такий прекрасний, сильний голос розбивався об стелю та стіни Народного Дому. Голос його просто розпірав ті стіни, давив своєю силою, але розлитися прекрасними широкими звуками не зміг. І. Стешенко це великий співак, що посідає не тільки сильний прекрасний голос, але до того має велику закінчену школу. Інтерпретацию кожної пісні дає прекрасну, повну душі та глибокого почуття. Не даром його називають молодшим братом Шаляпіна. Він дійсно міг би стати українським Шаляпіном, якби остаточно навернувся на свій рідний ґрунт, а не блукав так часто по московських (руських) задвірках. Адже він, здається, не тільки по походженню Українець, але й по свідомости. Здається, йому дала допомогу українська влада на студії в Італії.

Переказати словами всю велич та красоту співу І. Стешенка не можна. Треба чути, щоби зрозуміти, який це великий співак. Всі його пісні викликали велике переживання слухачів. Вони то заставляли ридати разом з співаком, то кудись далеко летіти на крилах мрій. Виконання ним „арії Домбазіліо" показало його великим, закінченим майстром. Також проспівана ним на „біс" „Блоха" (переклад Вороного) захопила слухачів, які довго не хотіли пускати артиста зі сцени. Про І. Стешенка можна сказати коротко: Прийшов, заспівав і переміг. Відразу став улюбленцем слухачів.

На цьомуж концерті нам довелося вперше почути хор під проводом диріґента Ю. Кириченка. Про нього вже й писала вся Европа, яку він на протязі трьох років обіздив з Українським Хором, ним зорганізованим і проводженням. Про нього тисячі газет списали не один десяток сторінок, витаючи, як великого диріґента. Лише для

ного нещасливий випадок, як для кожного еміґранта, а для нас щастя принесло його на сцену нашого Народного Дому. Про артистичне виконання хором досить важких продукцій найліпше говорить те, що люди оплесками не хотіли пускати зі сцени ні хору, ні диріґента й мало не всі пісні доводилося повторювати, щоби хоч трохи задовольнити бажання людий слухати без кінця прекрасного співу. З перших звуків співу його хору диріґент став улюбленцем не тільки слухачів, але й самих співаків. Коли взяти на увагу те, що хор був зладжений на швидку руку з тих співаків, що випадково, такби мовити, попалися під руку і на протязі одного тижня був так прекрасно підготований до співу, то мусимо згодитися з тим, що маємо в п. Кириченкові великого майстра свого діла.

Доводиться шкодувати лише, що такі прекрасні концерти відбуваються в галі, яка зовсім не надається до того. Низька, без повітря, повний брак акустики зовсім убиває й нівечить всякий спів. Висидіти в такій галі мука. Ще більша мука для співаків. Чи не є причиною сама галя, що в ній все меньше й меньше буває людей на концертах та представленнях, що було замітно й на останнім концерті, коли кількість людий не дописала? Завданням національних свят є стягнути як найбільше людий, а одним з перших засобів до сего є прекрасно уряджені концерти у великій просторій галі. До гарної галі прийде далеко більше людий, що й є завданням кождого святочного концерту зробити його масовим.

Громадянин.

—o—

ОБОРН, Н. Й.

Українське національне свято.

День 7. листопада остане довго в памяти української громади міста Оборн. В тім дни всі місцеві товариства й братства зійшлися до української греко-католицької церкви, щоби звеличати День Першого Листопада і віддати низький поклін українським героям, котрі віддали своє життя за волю України.

На середині церкви уставлено могилу, коло стрілецької могили стануло всі урядники місцевих товариств і братств зі своїми прапорами.

Панахиду над могилою відправив о. Строцький. Священик виголосив зворушаючу промову, на прикінці котрої завізвав всіх присутних зложити добровільні датки на тих українських героїв, котрі в обороні України стратили свої руки і ноги. З панахиди зібрано в церкві $56.70.

Вечером відбувся концерт у честь Першого Листопада 1918, в память 8-літних роковин проголошення української державности Західної України.

Точно о 7. годині галя Стефана Кащака вже була заповнена по береги.

Програма концерту була дуже богата. Вступне слово виголосив до присутних о. Строцький. Він розповів про боротьбу Українського Народу з ворогами та зазначив, що хотяй ми не виграли побідоносно тої війни, але ми дали доказ цілому світові, що ми живемо й будемо боротись аж до повного освободження. За красну промову публика нагородила бесідника грімкими оплесками.

По промові священика українське товариство Боян під управою дяковчителя Онуфрия Гринькова відспівало українсько-американський гимн „Далека Ти, а близька нам" і „Кінчиться день". Український хор спів на причуд гарно. Оплескам не було кінця.

Поезію „Любімся брати" віддеклямував гарно школяр М. Стець. Відтак грали на скрипці і піяні М. Мардзінська і А. Цимбрак; пяно на чотири руки А. Цимбрак і М. Тиханич. Співав український хор вязанку стрілецьких пісень; деклямувала школярка А. Дашівська.

Часть друга почалася промовою гр. Івана Малиси. В своїй промові росказав він про часи від 1914 року аж до тепер. Як український нарід проливав свою кров, одні за Австрію а другі за Росію, поки не прийшов довго жданий час, 1917 рік, коли повалено царат в Росії і 1918 рік, коли повалено в Австрії Габсбурґів. Прийшов той радісний день 22. січня 1918., день проголошення самостійности Української Народньої Републики. Прийшла наконець злука всіх українських земель в одну Соборну незалежну Українську Державу.

В той час ми раділи, що по 260-літній неволи Україна воскресла. Сей час дає нам затемнення, що ми не будемо все поневолені, але знов прийде внедовзі час, коли ми знов виступимо до боротьби за свої здоптані права, але з такою силою, що проженемо всіх своїх ворогів на чотири вітри і знов проголосимо всю Україну вільною, суверенною державою.

Тепер віддеклямував часть з Шевченкових Гайдамаків член тов. Запор. Січи Ів. Коковський. Українське товариство Боян відспівало кілька пісень, а по вечерпанню програми о. Строцький висказав подяку тим, що прилучилися до свята. На закінчення концерту українське товариство Боян відспівало гимн „Ще не вмерла Україна". Опісля учасники одушевлені спокійно розійшлися домів.

Додати треба, що в часі панахиди зібрано $56.70; на концерті зібрано $51.05. Разом $107.75: Так як розходу було $13.50, то остало чистого доходу $94.25, які вислано до Обєднання на інвалідів, політичних вязнів і Рідну Школу.

Комітет.

ВОВКУЛАКИ.

(Казка).

Ріжні є звірі на світі, ото про таких, як отсе я вам розкажу, ви це певно і не чули. Ті звірі на світі давно вже перевелись — виґинули. Називали їх вовкулаками. Вовкулаки, се були такі звірі, що перекидалися в людей, а може то такі люди були, що перекидалися в звірів. От і розкажу я вам одну пригоду з вовкулаком.

Жив одного разу богатий пан. Зайшов до сего пана одного разу старий чоловік-вороживший і виворожив панови, що його має зїсти вовкулак. Налякався пан і казав побудувати собі великий дім-каменицю і там заперся, а довкола обставився сторожею, яка стерегла дому день і ніч.

Аж одного разу трафилося, що його запрошено на велику гостину до другого села і він від сеї гостини не міг відказатися.

Приказав пан побудувати сильну дубову скриню, сховався в ту скриню, приказав положити на віз, обставив віз довкола сторожею і так пустився в дорогу.

Везуть слуги пана, а мали вони переїздити через ліс. Тільки вїхали в ліс, аж тут біжить молоденький панич і просить:

— Люде добрі, ратуйте мене, бо за мною гонять розбишаки! Сховайте мене, де можете!

Заметушились слуги тай кажуть:

— Коли так, то лізьте в сю скриню, до нашого пана, а там будете безпечні.

Піднесли вони віко, панич скочив до скрині, заперли скриню і їдуть. Їдуть вони і чують, а в скрині якийсь гуркіт, наче пани бються. Не всміли вони піднести віко, а звідтам вискочив вовкулака і чим скорше в ліс. Дивляться вони, а з пана і кісточки не остало.

Давно се було. Тепер вже й вірування в вовкулаків поміж нашим народом перевелись. Однак вовкулаки ще і нині є, хоч вони проявляються в иншім виді, навіть тут в Америці. Вони також перекидаються, як їм потрібно. Ви колись, діточки, їх пізнаєте, як підростете, а покищо учіться добре, а колись згадаєте мою казку.

Катря Новосад.

МНОГОНАДІЙНІ СКРИПАКИ.

Іван Сталений, літ 13, і Анна Пагут, літ 10, обоє з Вунсакет, Р. Ай., члени молодечого департаменту У. Н. Союза, виступали вже на трох американських концертах і на одним українськім. На музичнім пописі одержали вони першу нагороду.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ
НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА
по конець вересня 1926. року.

(14)

ВІДДІЛ 364.

Бр. св. Василія Великого в Клівленд, О.

Жертва з каси відділу	$25.00
Жертви від членів	66.00
Разом	$91.00
Леськів Василь	$ 50
Вец Іван	1.00
Білецький Михайло	1.00
Білаш Петро	1.00
Биць Йосиф	1.00
Бунт Іван	1.00
Бурко Михайло	2.00
Гаврик Іван	1.00
Ґронович Михайло	1.00
Гаврилюк Алексій	1.00
Гуль Михайло	1.00
Кухта Іван	1.00
Кузьменко Абрагам	1.00
Левицький Теодор	1.00
Лев Михайло	1.00
Лев Катерина	1.00
Ольховий Пилип	1.00
Пекний Микола	1.00
Пашковський Андрій	1.00
Проців Іван	1.00
Синюта Іван	1.00
Сірацький Петро	1.00
Сподар Іван	5.00
Славута Григорій	1.00
Шарко Іван	1.00
Шийка Петро	1.00
Тимчишин Михайло	1.00
Жолкевський Йосиф	2.00
Чорній Стефан	1.00
Ярига Николай	2.00
Русиник Олекса	5.00
Самсон Іван	50
Савіцький Іван	50
Юрочка Григорій	1.00
Кухта Анастазія	1.00
Кравчишин Григорій	1.00
Кореновський Теодор	1.00
Мураль Андрій	1.00
Насаль Григорій	1.00
Пастернак Дмитро	2.00
Пікула Микола	1.00
Рибачок Дмитро	1.00
Роборецький Іван	1.00
Сало Іван	1.00
Стойка Йосиф	1.00
Стойка Михайло	1.00
Толочкевич Петро	1.00
Червинська Йосифа	2.00
Грабар Григорій	1.00
Крук Дмитро	1.00
Владика Петро	1.00
Брик Стах	1.00
Самотис Григорій	1.00
Савка Семен	50
Баюн Михайло	50
Затонський Іван	50

ВІДДІЛ 365.

Бр. св. Анни в Маганой Плейн, Па.

Жертва з каси відділу	$20.00
Жертви від членів	22.50
Разом	$42.50
Флиста Дмитро	$1.00
Москалик Іван	1.00
Цебринський Тимко	1.00
Ходань Іван	50
Дужий Кароль	1.00
Федорович Михайло	1.00
Яцик Михайло	1.00
Ярисимчук Василь	1.00
Камінський Никола	1.00
Ковальський Блажей	1.00
Кашинський Михайло	1.00
Русин Олекса	1.00
Стельмах Евстахій	2.00
Шміґель Іван	1.00
Васильчук Николай	1.00
Загібайло Василь	1.00
Загібайло Олекса	1.00
Руднянин Михайло	1.00
Януш Олекса	1.00
Качмар Андрій	1.00
Сокаль Яцко	1.00
Грицишин Михайло	1.00

ВІДДІЛ 369.

Бр. св. О. Николая в Палмертон, Па.

Жертва з каси відділу	$25.00
Жертви від членів	30.75
Разом	$55.75
Борута Василь	$1.00
о. Бонне Франц	2.00
Деркач Семен	1.00
Грабар Яків	1.00
Фриньк Андрій	1.00
Фриньк Олена	1.00
Федорович Василь	1.00
Колтун Демко	1.00
Климишин Гнат	1.00
Климишин Розалія	1.00
Куба Анна	1.00
Куба Михаїл	1.00
Мазепа Іван	1.00
Марців Михайло	1.00
Марців Настуня	1.00
Милькович Феня	1.00
Пиць Іван	1.00
Польський Михайло	1.00
Сичак Василь	1.00
Вересюк Дмитро	1.00
Богонос Йосиф	1.00
Цекот Стефан	1.00
Дмитрок Стефан	1.00
Дутко Василь	1.00
Дутко Мокрина	1.00
Мількович Дмитро	1.00
Пукас Теодор	1.00
Саган Василь	1.00
Завалій Василь	1.00
Періг Финя	50
Витичак Михайло	25

ВІДДІЛ 380.

Бр. св. Василія Великого в Тейлор, Па.

Жертва з каси відділу	$2.00
Жертви від членів	5.75
Разом	$7.75
Беленська Варвара	$1.00
Ґураль Іван	75
Гнат Гринько	50
Корбеляк Катерина	50
Михнич Марія	50
Маркович Стефан	50
Маркович Іван	50
Михнич Катерина	50
Процик Іван	50
Щехович Франко	25
Маркович Катерина	25

ВІДДІЛ 384.

Тов. ім. Тараса Шевченка в Карнеґі, Па.

Жертва з каси відділу	$ —
Жертви від членів	13.50
Разом	$13.50
Фіґура Василь	$1.00
Хома Іван	1.00
Ґронський Йосиф	1.00
Яворський Дмитро	1.00
Яворський Іван	1.00
Козак Михайло	1.00
Козар Іван	1.00
Карабін Петро	1.00
Пастернак Теодор	1.00
Судяк Сахар	1.00
Турко Теодор	1.00
Жук Никола	1.00
Чайка Захарко	1.00
Ялечко Стефан	50

ВІДДІЛ 392.

Бр. св. Петра і Павла в Фронтіер, Вайомінґ.

Жертва з каси відділу	$10.00
Жертви від членів	6.00
Разом	$16.00
Гордзевич Адам	$1.00
Цупер Василь	1.00
Кісілевич Йосиф	50
Павлищин Михайло	1.00
Павлищин Іван	1.00
Пуховський П. Тома	1.00
Етковський Йосиф	50

ВІДДІЛ 396.

Тов. Рогатинщина в Пітсбурґ, Па.

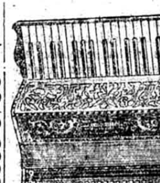
Жертва з каси відділу	$50.00
Жертви від членів	34.00
Разом	$84.00
Слободзянек Ілько	$5.00
Атаманчук Іван	1.00
Антошків Микола	1.00
Бекиш Петро	1.00
Береза Петро	1.00
Цюлюпа Василь	1.00
Чернецький Олекса	1.00
Дяк Михайло	1.00
Довгий Андрій	1.00
Дириняк Михайло	1.00
Федьків Андрій	2.00
Крижалка Никола	1.00
Кримський Михайло	1.00
Перегинець Петро	1.00
Пліш Николай	1.00
Пшеничка Іван	2.00
Романів Теодор	5.00
Тимків Василь	1.00
Варунок Іван	1.00
Щулупа Федьо	1.00
Семчишин Іван	1.00
Бекіш Іван	1.00
Драгун Теодор	1.00
Іванців Олекса	1.00

ВІДДІЛ 400.

Бр. св. Петра і Павла в Айзлін, Па.

Жертва з каси відділу	$10.00
Жертви від членів	—
Разом	$10.00

ПРОВОКАЦІЯ.
Чого вчать на курсах народніх учителів.

Заходами Повітової Шкільної Ради в Бібрці відбулися в Ходорові на початку серпня б. р. для народного вчительства чотиротижневі курси співу і гімнастики. На них стягнено понад пів сотні учителів, серед яких більша половина вчителі української народности, що вчать у школах, призначених для української дітвори. Інспектор Косцельний (про якого голосно говорять, що предки його нічого спільного з косцьолом не мали, а тільки з церквою) стягнув від цих бідолах по 30 зол. на заплату шовіністично настроєних професорів курсу, які на протязі всього часу ні словом не згадали українському учителеві про пісню для української шкільної дітвори, а тільки викривлювали та калічили душу українського вчительства, що — мовляв — тут виключно польський учитель, польська школа та виучували їх крайно провокуючих пісень зі співаника, затвердженого мін. освіти.

А які прекрасні квітки любови ближнього, пошанівку української нації, які благородні і величні почування мають викликати ті „патріотичні" пісні, нехай свідчить текст одної з них під написом „Lwowskie Orlęta" (слова Walerji Szalay-Groele, як бачимо — справедливої Польки, а музика Фелікса Нововейського)! Ось оригінальний текст цеї пісні-провокації:

1.

Hord ukraińskich dzika czerń
Lwów otoczyła prastary,
Jako pochodnia cały gród
Ogniem rozgorzał ofiary.
Darmo jednakże chytry wróg
Srogie już troczył nam pęta:
Murem niezłomnym strzegły bram
Lwowskie Orlęta! Lwowskie Or-
[lęta!

2.

Nie krzepcy męże wpraw i w bój
Hufy błyszczące pancerne,
Jeno chłopięta w wiośnie dni
Dziatwy zastępy rycerne!
Ciężki karabin krwawą broń
Słabe i małe rączęta:
Syny twe, Biały Orle nasz,
Lwowskie Orlęta! Lwowskie Or-
[lęta!

3.

Lwów, że nie skonał w dobie tej,
Duch, że w nim polski dziś pło-
[nie —
Ich poryw górny sprawił to,
Ich krew i serca i dłonie!
Wieczna Ci pamięć, sława, cześć
Legjo przeczysta i święta!
Lwowie, nie zginiesz! Strzegą cię
Twoje Orlęta! Twoje Orlęta!

Не думай, читачу, що це може відокремлений твір малої й анормальної душі, що це може тільки пісня, поручена й затверджена неофіціяльним, але дійсним львівським куратором М. Прушинським. Ні! Ця пісня находиться в співанику „Zjednoczona Polska", Śpiewnik na chór mieszany. Przyjęty i polecony przez Departament Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przy Ministerstwie b. Dz. Prusk. Polecony do używania w szkołach średnich postanowieniem sekcji szkolnictwa średniego Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 16/9, 1920 r. Nr. 1554.

Отже ця пісня поручена найвищими чиниками в Польщі. Вона — видно — викликає такі релігійні почування і так благородно освічує, що її поручили до вжитку в усіх школах, не виключаючи й українських, найвищі освітники з мін. рел. віроісповідань й освіти.

Є це низька, чисто зоольогічна провокація, а може й щось гірше. Не маємо надії, щоби ця наша замітка привела до опамятання провокаторів. Тому обмежимося тільки до висловлення крайної погорди на адресу всіх тих, які нікчемною брехнею і звірською ненавистю затроюють душу молодого покоління. Таке „виховання" і культивування „благородних" почувань мусить помститися на вихователях і вихованках.

(„Діло").

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

